

**TÜRKİYE-SUDAN BAKANLARARASI
KARMA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ KOMİSYONU
ONİKİNCİ DÖNEM TOPLANTISI TUTANAĞI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Ticaret Anlaşmasının 15. Maddesi ve Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının 4. Maddesi uyarınca kurulmuş olan Türkiye-Sudan Bakanlararası Karma Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Komisyonu (KEK), 12. Dönem Toplantısını 2-3 Mayıs 2012 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirmiştir.

Türk Heyetine Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehmet Mehdi EKER, Sudan Heyetine ise Sudan Cumhuriyeti Tarım ve Sulama Bakanı Sayın Dr. Abdul Halim İsmail AL-MUTAAFI başkanlık etmiştir.

İki heyetin üyeleri sırasıyla EK I ve EK II'de yer almaktadır.

Ziyareti sırasında, Sayın Dr. Abdul Halim İsmail AL-MUTAAFI, Başbakan Yardımcısı Sayın Ali BABACAN, Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel EROĞLU, Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) Başkan Yardımcısı Süreyya POLAT ve Türkiye İhracat Kredi Bankası (Türk Eximbank) Genel Müdürü Hayrettin KAPLAN ile görüşmelerde bulunmuştur.

KEK 12. Dönem Toplantısı, iki tarafın ticari ve ekonomik ilişkilerini daha da geliştirmeye yönelik arzu ve kararlılıklarını yansıtan dostluk ve karşılıklı anlayış havasını içerisinde gerçekleştirmiştir.

Görüşmelerin sonuçları aşağıdaki gibidir:

I. YASAL ÇERÇEVE

Taraflar aşağıda yer alan ve ilgili birimlerle halen müzakereleri devam eden Mutabakat Zabitlerine ilişkin görüş alışverişinde bulunmuşlardır;

1. Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması,
2. Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması
3. Hayvancılık, Balıkçılık ve Otlak Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptı,
4. Tarım Alanında İrs Programı
5. TSE ve SSMO arasında Mutabakat Zaptı,
6. TÜBİTAK ile Sudan Millî Araştırma Merkezi Arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı
7. Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
8. Elektrik ve Barajlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı
9. Madenler ve Madencilik Alanında Teknik İşbirliği Önerisi
10. Arşivler Alanında İşbirliği Anlaşması
11. Sudan Mineral Bakanlığı'nın Jeoloji, Mineral ve Madencilik alanında var olan eğitim ihtiyaçlarına ilişkin belge
12. Stratejik Planlama Alanında Mutabakat Zaptı

Yukarıda bahsedilen metinlere ilave olarak, Sudan tarafı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası İşbirliği Alanında Mutabakat Zaptı" ve "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Enformasyon Alanında Anlaşma" taslak metinlerini tevdii etmiştir.

II. TİCARET

Taraflar ikili ticarettin gelişimini gözden geçirmiş ve 2011 yılında ticaret hacminin 253 milyon ABD Dolarına ulaştığını belirtmişlerdir.

Taraflar mevcut ticaret hacminin ekonomilerinin potansiyelini yansıtmadığını vurgulayarak, iki yıl içerisinde 500 milyon ABD Doları ticaret hacmi hedefine ulaşmaya kararlı olduklarını ifade etmişlerdir.

Pazarlarına daha fazla erişimi kolaylaştırmak için tarif dışı engellerin ve ticarete dair diğer sınırlamaların kaldırılmasının gereğini kabul ederek,

Taraflar ikili ticaret ve yatırımların artırılması için aşağıda yer alan alanlarda işbirliği yapmaya karar vermişlerdir:

Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması (TEOA)

Taraflar, ikili ticaretin geliştirilmesi ve yatırımlar ile iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğinin artırılması amacıyla yönelik olarak, 2012 yılı Temmuz ayının ilk haftasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması'na (TEOA) ilk tur müzakerelerine başlama konusundaki niyetlerini yeniden beyan etmişlerdir.

Türk tarafı taslak TEOA metnini hazırlaması ve 2012 Mayıs ayı sonundan önce Sudan tarafına iletmeyi önermiştir.

Türk tarafı asimetrik bir modele dayanacak bir TEOA'nın, Sudan'ın baskın sektörleri dikkate almak ve Sudan'ın temel ihrac ürünlerinin Türk pazarına tercihli erişimlerini sağlamak suretiyle taraflar arasında bir serbest ticaret bölgesinin tedricen kurulmasını sağlayacağını teyit etmiştir. Sudan tarafı bu açıklamayı memnuniyetle karşılamıştır.

Ortak İş Konseyi

Taraflar Türkiye ile Sudan arasındaki ticari ilişkilerin gelişmesinin esas olarak iki ülkenin iş çevrelerinin daha sık teması bulunması ile mümkün olacağını belirtmişlerdir.

Bu amaçla yönelik olarak, Türk tarafı Türkiye-Sudan Ortak İş Konseyi Toplantısının ilkinin 2012 yılının ikinci yarısında Türkiye'de veya Sudan'da yapılmasını önermiştir. Sudan tarafı bu öneriyi memnuniyetle karşılamıştır.

İslami İşbirliği Örgütü'nün Tercihli Ticaret Sistemi

Taraflar, İslami İşbirliği Örgütü üyeleri arasında daha dengeli ve çeşitlendirilmiş bir ticaretin geliştirilmesinin önemini altını çizmişlerdir.

İslami İşbirliği Örgütü Üye Devletleri arasında Tercihli Ticaret Sisteminin (İİÖ-TTS) uygulanması Türkiye ile Sudan arasındaki ticareti arttıracaktır. Bu çerçevede Türkiye, Çerçeve Anlaşma Kurallarını imzalamış olan Sudan'ı bütün imza ve onay süreçlerini mümkün olan en kısa sürede tamamlayarak tercihli ticaret sistemine katılmaya davet etmiştir.

Sudan tarafı Türk tarafının Sudan'ın DTÖ'ye üyelik sürecini desteklemesini talep etmiştir. Türk tarafı bu talebi not etmiş ve talep diplomatik kanallar aracılığı ile iletildiğinde bu talebe uygun zaman içerisinde cevap vereceğini belirtmiştir.

İhracat Geliştirme Faaliyetleri

İki ülke firmalarının birbirleriyle iş yapmalarına yardımcı olmanın bir aracı olarak, kilit öneme sahip ticaret misyonlarının, alım heyetlerinin, Türkiye'deki ve Sudan'daki ticari fuarların ve sergilerin desteklenmesinin önemini kabul ederek;

Taraflar, yukarıda belirtilen faaliyetlere iki ülkenin iş çevrelerinin birlikte katılımlarının desteklenmesine devam edilmesine olan ihtiyacı vurgulamışlar ve bu fuarların, sergilerin ve ticaret heyetlerinin organize edilmesi sürecini kolaylaştırmayı taahhüt etmişlerdir.

Serbest Bölgeler

Taraflar karşılıklı heyet ziyaretleri, bilgi ve deneyim paylaşımı sureti ile bu alanda işbirliği imkanlarını araştırmaya hazır olduklarını belirtmişlerdir.

Taraflar Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü ile Sudan Serbest Bölgeleri Genel Müdürlüğü arasında işbirliği hususunda bir Mutabakat Zaptı imzalanması yönündeki niyetlerini belirtmişlerdir. Bu amaca yönelik olarak, Türk tarafı diplomatik kanallar vasıtasıyla taslak Mutabakat Zaptı'nı 2012 yılı Mayıs ayının sonunda Sudan tarafına iletecektir.

Ticaret ve Ekonomi Resmî Görevlilerinin Eğitimi

Taraflar özellikle ticaret ve ekonomi resmî görevlilerinin ticari ve ekonomik politikalar ile müzakere becerileri alanlarında eğitilmesi için kapasite geliştirme ve derinleştirilmesini kararlaştırmışlardır. Türk tarafı Sudan tarafının resmî görevlilerine Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanan özel bir program çerçevesinde Türkiye'de eğitim verme konusundaki arzusunu ifade etmiştir.

III. GÜMRÜKLER ALANINDA İŞBİRLİĞİ

Sudan tarafı iki ülkenin gümrük idareleri arasında bir ortak teknik komite toplantısının 2012 yılı Haziran veya Temmuz ayının ilk haftasında gerçekleştirilmesini önermiştir.

Sudan tarafı Sudanlı gümrük kolluk birimi memurlarına ilgili Türk kuruluşunca eğitim imkanı sağlanmasını talep etmiştir. Türk tarafı gümrük alanında işbirliği konusunda hazır olduğunu ifade etmiştir. Sudan tarafı Sudan gümrük yetkililerinin eğitim ihtiyacı duydukları konulara ilişkin listeyi Türk tarafına sunmuştur.

IV. YATIRIM

Taraflar, istikrarlı ve şeffaf bir ortamın karşılıklı yatırımlar ve ticaretin gelişmesi için önemli olduğuna vurgu yaparak, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması müzakerelerine devam etmeyi kararlaştırmıştır.

Taraflar iki ülkenin yatırım mevzuatları ve politikaları konularında bilgi ve belge paylaşımında bulunulmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar yatırım ortamının geliştirilmesi amacıyla tecrübe paylaşımı programları düzenlenmeyi ve yatırım fırsatlarını teşvik eden heyet ziyaretleri gerçekleştirilmeyi kararlaştırmıştır.

Sudan tarafı Türkiye'nin "Sudan Ekonomi Konferansı'na ev sahipliği yapma konusundaki arzusunu memnuniyetle karşılamıştır.

Türk tarafı, Sudan'da faaliyet gösteren Türk şirketleri ve Türk ihracatçıların sorumluları hakkında ayrıntılı bir Belge'yi, Ek III, Sudan tarafına iletmıştır. Sudan tarafı prosedürlerin ayrımcı olmadığını ve her bir olayın kendi başına değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, Sudan tarafı Türk ihracatçıların karşılaştıkları sorunlar konusunda yardımcı olacak bağlantı noktaları belirlemiştir.

V. İNŞAAT, MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

Türk tarafı müteahhîtlük ve teknik müşavirlik hizmetleri alanlarında var olan işbirliğinin geliştirilmesini önemine vurgu yaparak Türk müteahhîtlük ve danışmanlık şirketlerinin Sudan'da gerçekleştirilecek altyapı ve üstyapı projelerinde yer alma arzularını belirtmiştir.

VI. TARIM VE HAYVANCILIK

Taraflar aşağıdaki alanlarda işbirliğinin geliştirilmesini kararlaştırmışlardır,

- Türkiye ile Sudan arasındaki tohum ve diğer tarımsal girdilerin ticaretinin daha da artırılması için teknik engellerin kaldırılması ve tohum yetiştiriciliği ile uğraşan özel sektörün ortak yatırımlar yapmasını teşvik edilmesi,
- Bitki sağlığı ve bitki karantinası konularındaki teknik işbirliğinin geliştirilmesi,
- Tarla bitkileri, bahçecilik, çiftlik hayvancılığı, hayvan sağlığı, su ürünleri yetiştiriciliği, kütmes hayvancılığı, arıcılık ve ipekböcekçiliği alanlarında ilgili kurumlar arasında tecrübe paylaşımı yapılması,
- İki ülkenin tarım ve araştırma kurumları arasında bilgi ve materyal paylaşımı, karşılıklı uzman ziyaretleri yapılması ve kısa dönemli kursların ve eğitimlerin düzenlenmesi,
- Hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği alanlarında; suni dölleme, embriyo transferi ve boğa, koç ve keçi spermatorinla dondurulması ve test edilmiş ve onaylanmış boğa spermeleri ihracatına olanak tanınması,
- Tarımsal pazarlama alanında; teknik bilgi ve uzmanlık paylaşımının ve pazarlama araştırmalarının teşvik edilmesi, tarım sergilerine, fuarlarına vb. katılım sağlanması,
- İklim değişikliği, arazi ıslahı ve tarımsal sulama alanlarında, sulamada ve tarımda uzaktan algılama teknikleri, toprak-su kaynakları araştırmaları ve özel olarak toprak-bitki beslenmesi konularında ortak projeler düzenlenmesi,
- Kaliteli, güvenilir ve üretken hayvansal ürünlerin üretiminin halihazırdaki hayvan üreticilerinin fiziki altyapılarının modernize edilmesi yoluyla modern hayvansal üretim konusundaki bilgilerin ve teknolojilerin ışığında sağlanmasına yönelik pilot projeler hazırlanması,
- Tarımsal işbirliği olanaklarının geliştirilmesi alanında; tarımsal ürünlerin üretimi ve ticaretine yönelik ortaklıkların, çiftliklerin kurulması ve idaresi, bu çiftliklerin ürünlerinin satılması ve bu çerçevede TIGEM tarafından Sudan ve Türkiye'nin uygun göreceği yerlerde yatırım yapılmasının özendirilmesi.

VII. TEKNİK YARDIM

Türk tarafı TİKA'nın eğitim kursları, mesleki eğitim ve teknik destek şeklinde teknik yardıma devam etmeye hazır olduğunu ifade etmiştir.

Sudan tarafı TİKA Hartum Bürosu tarafından yapılan işler ve bu Ajans'ın Sudan halkına sunduğu yardım konusundaki memnuniyetini ifade etmiştir.

VIII. SİNAİ VE BİLİMSEL İŞBİRLİĞİ

Taraflar istikrarlı ve uzun vadeli ekonomik ilişkilerin oluşturulmasının önemini vurgulayarak, iki ülke arasındaki ekonomik, endüstriyel, bilimsel ve teknik işbirliğinin genişletilmesi ve çeşitlendirilmesini kararlaştırmışlardır.

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler

Taraflar aşağıdaki alanlarda işbirliği yapmayı kararlaştırmışlardır;

- KOBİ'ler ile ilgili deneyimlerin aktarılması ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) modeline, KOBİ'lere destek modülü, girişimci eğitimi, iş ve teknoloji transferlerine ilişkin bilgi paylaşımı,
- İki ülke KOBİ'leri için sektörel ve profesyonel kurumların/örgütlerin talepleri çerçevesinde iş gezileri ve toplantılar organize edilmesi,

Bilim ve Teknoloji

Sudan tarafı, 2007 yılında iki ülke tarafından imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilim ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması"na Sudan Parlamentosu tarafından onaylandığını belirtmiştir. Türk Tarafı, bunun diplomatik kanallar yoluyla bildirilmesi gerektiğini hatırlatmıştır.

Taraflar "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ve Sudan Ulusal Araştırma Merkezi Arasında Bilim ve Teknolojide İşbirliği Mutabakat Zaptı"nın imzalanması sürecinin hızlandırılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, Sudan Afrika Teknoloji Şehri ile Türkiye'deki ilgili kurum(lar) arasında bilim ve teknoloji alanında işbirliği konusunda Mutabakat Zaptı'nın imzalanması sürecinin hızlandırılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar bio-yakıtlara ve alternatif enerji kaynaklarının üretimi ve geliştirilmesine yönelik projeler oluşturma sürecinin başlatılmasını kararlaştırmışlardır.

Metroloji

Türk tarafı Metroloji, Kalibrasyon, Ölçüm Sistemi ve Kalite Kontrolü alanlarında Sudan'daki ilgili kurumlar ile işbirliği konusunda temelli olduğunu belirtmiştir.

İşbirliği aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilecektir:

- İdli karşılaştırmalar,
- Personel değişimi,
- Metrolojik aygıtların inceleme,
- Metroloji alanında ortak araştırma projeleri,
- Ortak toplantı ve konferansların düzenlenmesi,
- İzlenebilirliğin sağlanması,
- TİKA aracılığı ile Sudan için TÜBİTAK UMB tarafından geliştirilen temsili ölçüm sistemleri ve standartlarının sunumu.

Akreditasyon

Türk Tarafı, Türk Akreditasyon Kurumu (TURKAK) ve Sudan Standardizasyon ve Metrology Örgütü (SSMO) arasındaki işbirliğinin karşılıklı destek, akreditasyon alanında deneyim ve uzman değişimi yoluyla geliştirilmesini önermiştir.

Türk Tarafı, SSMO personeline, hem teorik bilgi hem de akreditasyon standartlarına ilişkin yerinde uygulamalar içeren kısa süreli eğitim programları sunmayı önermiştir.

Türk Tarafı, çok-tarafı anlaşmalar ve karşılıklı tanıma anlaşmaları yolu ile uluslararası tanınırlik elde edilmesi amacıyla yönelik olarak Sudan'ın akreditasyon altyapısının güçlendirilmesine yönelik teknik destek sağlamayı da önermiştir.

Türk tarafı bu hedeflere erişilebilirliğini temin için bir Mutabakat Zaptı imzalanmasını önermiştir.

Türk tarafı ilgili Sudan kurumlarını, Türk Patent Enstitüsü tarafından İslami İşbirliği Örgütü'ne Üye Devletlerin endüstriyel mülkiyet ofisleri arasındaki teknik işbirliği projesi kapsamında 21-22 Haziran 2012 tarihlerinde Türkiye'de yapılacak "Sanai Mülkiyet Politikaları" çalıştayına davet etmiştir. Sudan tarafı bu daveti memnuniyetle karşılamıştır.

IX. ENERJİ VE MADENCİLİK

Türk tarafı, Sudan'dan firmalar ile işbirliği içinde, aşağıdaki faaliyetlerin, Türkiye, Sudan ve üçüncü ülkelerde de yürütülebilirliğini dile getirmiştir.

- hidroelektrik santrallerin ve trafo merkezlerinin anahtar teslimi kurulması ve iyileştirilmesi,
- TEMSAN tarafından üretilen elektrik jeneratörleri sistemlerinin, rüzgar, güneş ve küçük su kaynakları v.b. yenilenebilir enerji kaynakları kullanımını için geliştirilmesi ve pazarlanması,
- Türk Petroleum International Limited Şirketi (TPIC), petrol ve petrol ürünlerine ilişkin olarak Sudan Cumhuriyeti ile işbirliğine açıktır.

Türk Tarafı, Türkiye Maden Tetkik ve Arama Kurumu (MTA) ile Sudan'ın muadil kurumları arasında, aşağıda belirtilen kalemlerde işbirliğinin her iki taraf için de yararlı olacağını önermiştir;

- Sanai hammaddesi stokları ve metal madenleri alanında, işaretler yoluyla belirlenecek, uzman değişimi aracılığı ile teknik bilgi transferini de içeren ortak proje olanakları,
- Jeolojik araştırma, keşif, uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemlerine dair işbirliği olanakları ve eğitim programları aracılığı ile bilgi ve teknoloji transferi.

Sudan Tarafı, Sudan Cumhuriyeti Madenler Bakanlığı'nın jeoloji, madenler ve madencilik alanlarında eğitim ihtiyaçlarına ilişkin bir Belge sunmuştur. Türk Tarafı, Sudan Tarafı'nın gereksinimlerini dikkate almayı ve uygun zaman içerisinde cevap vermeyi taahhüt etmiştir.

Taraflar, on kısa süre içerisinde "Hidrokarbon" ve "Elektrik" alanında Mutabakat Zaptlarını imzalamak için ellerinden gelen çabayı göstereceklerini ifade etmiştir. Taraflar Madencilik alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı'nı imzalama niyetlerini de beyan etmişlerdir.

X. ULAŞTIRMA

Taraflar, aşağıdaki alanlarda işbirliği başlatmayı ve genişletmeyi kararlaştırmışlardır:

Hava Ulaştırması

Sudan Tarafı, Sudan Havayolları'nın Kahire-İstanbul ve Amman-İstanbul hatında 5. trafik hakkı için Türk Sivil Havacılık Kurumu'nun onayına ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Sudan Tarafı, Sudan Havayolları ve Türk Havayolları arasında bir "Özel Protasyon Anlaşması(ÖPA)" imzalanmasını ve tedarik alanında teknik eğitim konusunda işbirliği yapmayı teklif etmiştir.

Sudan Tarafı, Sudan Havayolları'nın, Türk Hava Yolları ile ortaklık kurmak istediği konusunda Türk Tarafını bilgilendirmiştir.

Türk Tarafı, Sudan Tarafı'na, 30 Mayıs - 2 Haziran 2012'de İzmir'de düzenlenecek olan Türk - Afrika Sivil Havacılık Konferansı'na davet etmiş ve söz konusu Konferansın taslak programını ilemiştir. Sudan tarafı, daveti memnuniyetle karşılamıştır.

Deniz Ulaştırması

Taraflar, mevzuatları ve liman düzenlemeleri çerçevesinde, limanlarında taşıtların gereksiz gecikmelerini mümkün olduğunca azaltmak için uygun adımları atacak ve bu limanlarda uygulamada olan idari, gümrük ve sağlık muamelelerini kolaylaştıracaktır.

Taraflar, mevzuatları sınırları dahilinde, deniz ulaştırması ile bağlantılı ticari örgütleri ve yetkili mercileri arasında işbirliğini sürdürme ve geliştirme çabalarına devam edeceklerdir.

Taraflar, Kızıl Deniz Limanı'nda, yolcu ulaşım gemilerinin işletilmesinde ortaklık mülkiyet kuracaklardır.

Sudan Tarafı, Türk Tarafı'ndan Türk tersane rıhtımlarının Sudan ticari gemi filosunun modernizasyonunda kullanılmasını talep etmiştir. Türk Tarafı ilgili proje diplomatik kanallar yoluyla ilerledikinde yanıt verecektir.

Karayolu Ulaştırması

Taraflar, Türkiye ve Sudan arasındaki ticaret potansiyelini göz önüne alarak, "İkili Karayolu Ulaştırması Anlaşması" müzakerelerine başlatmayı kararlaştırmışlardır.

Taraflar, karayolu ulaştırması pazarının düzenlenmesi ve nihasetlanması alanlarında ve taşıt ve yol kenarı muayene istasyonları gibi teknik alanlarda işbirliği yapmak ve deneyimlerini paylaşmak konusunda da anlaşmışlardır.

Türk Tarafı, işbirliği alanları ve yöntemlerinin, İkili Karayolu Ulaştırması Anlaşması müzakereleri esnasında daha detaylı ele alınabileceğini ifade etmiştir.

Sudan Tarafı'nın talebi üzerine, Türk Tarafı aşağıdaki alanlarda yardım sağlamayı kabul etmiştir:

- Küreselleşmenin gereklerini karşılamak için ulaşım araçlarının bütüncül planlanması,

- yük taşıma kapasitelerini artırılması, ucuz ve verimli ulaşım hizmetlerinin sağlanması ve ulaşım taleplerinin karşılanması için stratejiler geliştirilmesi,
- taşımacılığın kontrolü ve yolcu ve kargo ulaştırılmasında izinlerin düzenlenmesi,
- trafik güvenliği ve kara ulaşımını temin eden programların planlanması ve geliştirilmesi.

Demiryolu Ulaştırması

Türk Tarafı, demiryolu taşıtlarının (çekme gücü ve takip) bakım ve onarım konularında işbirliğine, demiryolu ulaşımının alanında teknik yardım, eğitim ve danışmanlık sağlamaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

İletişim

Tarafların üzerinde anlaştıkları işbirliği alanları aşağıda yer almaktadır:

- Uluslararası postacılık ve postacılık/mali ürünlerinin ve hizmetlerinin karşılıklı temeline genişletilmesi
- Hizmet kalitesinin geliştirilmesi
- Postacılık hizmetlerinde kullanılan gelişmiş teknolojik ekipman ile ilgili bilgi değişimi
- Postacılık konularında uluslararası platformlarda karşılıklı destek sağlanması,
- Sudan Postası görevlilerinin eğitimi ve Sudan Postası'nın karşı otomasyonu ile ilgili karşılıklı yardım

XI SAĞLIK

Taraflar, 27 Mart 2007'de imzalanan "Sağlık ve Tıp Alanlarında İşbirliği Protokolü"nü hatırlatarak, sağlık alanında işbirliğini daha da geliştirmek arzularını dile getirmiş ve ilgili kuruluşlarını ve örgütlerini bu bağlamda gerekli adımları atmaya teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

Sudan Tarafı, 2011 yılında 88 Sudanlı hastanın tedavisi ve 59 Sudanlı tıp öğrencisinin Türkiye'de eğitim görmesine ilişkin memnuniyetini dile getirmiştir.

XII ÇEVRE, ORMANCILIK VE SU YÖNETİMİ

Taraflar aşağıdaki alanlarda bilgi ve tecrübe alışverişinde bulunmaya anlaştırmışlardır:

- kentsel atık, zehirli atık, özel atık, tıbbi atık, ambalaj atığı, zehirli olmayan atık ve maden atığı konularında özellikle yasama ve uygulama yoluyla atık yönetimi
- Sürdürülebilir su yönetimi, su geri dönüşümü ve suyun tarım ve atık su yönetimi konularında verimli kullanım
- Kimyasal ve kalıcı organik kirletici maddelerin sınıflandırılması, etiketlenmesi, sınırlayıcı paketlenmesi, keşfi, yok edilmesi ve toplanması
- Büyük endüstriyel kazalar
- Çölleşme ve toprak aşınması ile mücadele
- Ahşap olmayan orman ürünlerinin üretimi
- Sürdürülebilir orman yönetimi
- Kağıt hamuru ve ambalaj sanayi
- Kurak alanların ağaçlandırılması
- Ormancilık temelli kırsal kalkınma
- Odun hasadı, orman fidanlığı ve danışmanlık sulama sistemlerinin kurulumu alanlarında teknik eğitim
- Nehir havzası yönetimi planları
- İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkileri

- Su kalitesi
- Deniz ve kıyı alanları yönetimi
- zai ve risk yönetimi

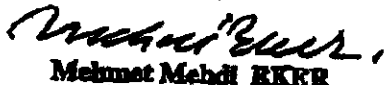
Türk Tarafı, Sudan Tarafını 8 - 19 Nisan 2013 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek ormancılık alanında en öncelikli etkinliklerden bir tanesi olan, "10. Birleşmiş Milletler Ormancılık Forumu"na katılmaya davet etmiştir.

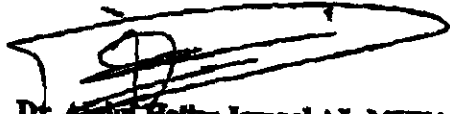
Taraflar, Türkiye-Sudan KHK 13. Dönem Toplantısının 2013 yılında diplomatik kanallar yoluyla karşılıklı olarak beldececek bir tezibe Hartum'da yapılmasını kararlaştırmıştır.

3 Mayıs 2012 tarihinde Ankara'da Türkçe ve İngilizce dillerinde iki adet kopya olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır. Yorum farklılıkları olması durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

SUDAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Mehmet Mehdi EKER
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

Dr. Abdul Halim Ismael AL-MUTAATI
Tarım ve Sulama Bakanı